

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 230 (3392) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Németország madridi nagykövete nem vette át a Badoglio-kormány hadüzenetét

Nagyobb események várhatók a délolaszországi hadszíntéren — Spellman érsek ismét Európába utazik

Portugália áldozata a semlegességért — A Fülöp-szigetek népe kikiáltotta állami önállóságát

(P. Á.) Az olasz fegyverletörök kormánya háborút izent Németországnak. Ez az üzenet még diplomáciai aktusnak se számítható, mert Olaszország államegysége nem áll mögötte. Csak az olaszországi szomorú önmérsztésnek a végső mozdulata ez, hogy Badoglio tábornagy a maga társaságával az ellenfél táborában jelentkezik, miután saját hazájában is csak menekülő tud lenni. Talán gondolja, hogy így, a Németországnak szóló hadüzenettel a fegyverletörök előtti Olaszországnak is hadat izenhet, s egy fegyverletörök utáni Olaszországot tud ezáltal megmenteni. Tévelygő gondolat, amely egy országot a sajátmaga erkölcsi megőléseével akar új életre kelteni. Olaszország már csak azon az úton tud újra fölemelkedni, amit a fogságából kiszabadított Mussolini kiűzött előtte. Badoglio háborus izenetének se államjogi, se egyéb gyakorlati jelentősége nincsen, mint ahogyan erkölcsileg sincs semmi vonzó vagy buzdító ereje.

Főbb megfontolásra érdemes a Portugália esete. Portugália a maga legjobb akarata ellenére kezd belesodródni a háborús érdekltségbe. Eddig fővárosa, Lisszabon találkozója volt a világ összes diplomáciai képviselőinek, s Amerika tulajdonképpen ezen a ponton érintkezett leginkább az európai összes államokkal, illetve azok közvéleményének sajtójának és közvetett kereskedelmének leglényegesebb képviselőivel. Az eszmék és áruk cseréjének nagy világpiaca alakult ki a portugál fővárosban a mostani új világháború alatt. Ez a központi helyzetbe jutása bizonyára gazdaságjogi szempontból is jól fizetett Portugáliának.

Egyébként ez az állam a Salazar miniszterelnök szelid és bölcs parancsuralma alatt a legutóbbi évtizedben mint állam kezdett alakulni, még pedig a hivatásrendi alkotmány megvalósításának a példaképévé. Természetes, hogy a belső rendjének további kifejlődése és megszilárdulása érdekében is nagy meggyőződéssel kívánta tartani a semlegességét. Mikor az angolszás szövetségesek a Szovjettel kerültek hadiszövetségbe, Salazar kormánya méginkább ragaszkodott a semlegességhez, mert hiszen a maga keresztény államirányára a bolszevizmussal össze nem egyeztethető. Portugália szelleme így az angolszás szövetségesek szovjetbarátságát nem tudta követni. Habár egyébként gazdasági és külkereskedelmi terepen ba-

rátsági egyezménye is van Angliával. Igen, ami Portugália jelentőségét illeti, annak kettős a vonatkozása. Egyrészt szellemi tekintetben van dicső múltja, hiszen a spanyolok mellett Portugália volt az, mely a földön a legtöbb fölfedezést tette. Mikor Amerikát a spanyolok fölfedezték, a portugálok ugyanakkor a keletindiai útát fedezték fel, s ők tették először Kína, Japán és India térségeit Európa számára hozzáférhetőkké. Szép gyarmatbirodalmat is szereztek, de abból Ázsiában szinte semmijök sem maradt, csak a Timor-sziget és néhány kikötőváros Keletindianában. Több maradt azonban gyarmatbirodalmukból Afrikában, s aztán az Afrika és Amerika közötti Atlanti-óceánban az Azori és Kanári szigetcsoport is az övék, ami apróság ugyan, de most világháborús repülő támaszpontnak igen alkalmas. Nos, ez apróságok melyek az angolszásoknak kellett. Ők ugyanis innen akarják kivédeni a

végleges megbénulással fenyegeti hajózásukat az Atlanti-óceánban.

Portugáliának engednie kellett, mert különben afrikai gyarmatbirtokait is elvesztette volna. Semmi meggyőződés nem vitte őt a keresztény államirányzat ellenfelei támogatására, hanem ellenkezőleg: az Azori szigetek földadózásával mintegy megvédeni akarja jövőre is a maga semlegességét. Fájdalmas gondolatot okozhatott a Salazar-kormánynak ez az áldozathozatal, de mégse vált olyan erkölcsi tragédiává, mint a Badoglio-ténye. Az bizonyos, hogy Salazar kormányzatának az angolszás nyomások miatt még sok gondja lesz. E gondokba tartozik bele, hogy bizonyára angolszás nyomásra Japánnal is köződési kezdődtek. Körülbelül amiatt, mert az Indiai óceánban, az Ausztrália fölötti Timor-szigeten eddig megosztott az uralmat Japánnal, s ez a meg-német buvárhajók veszedelmét, mely osztás az ausztráliai érdekeikben ve-

szélyeztetett angolszásoknak nem tesszik.

Különben ebben az indiai óceánban sok minden nem tetszhetik az angolszásoknak. Most, október 14-én a Fülöp-szigetek népe kikiáltta a maga függetlenségét. Japán hódította el az Észak-amerikai Egyesült Államok gyarmatbirtokából azt a szigetországot, melynek 300 ezer négyzetkilométer a területe s 12 milliót túli a lakosság száma. Fővárosa az a Manilla, ahol pár évvel ezelőtt a világ katolikusai nagy fényességgel és meleg lelkesedéssel gyűltek össze, hogy eucharisztikus kongresszust tartsanak. Míg a Fülöp-szigetek Amerikához tartoztak, Roosevelték ígérték e sziget népének a függetlenségét, de csak valami későbbi határidőre. Japán uralkodója és kormánya most megegyezett a fülöp-szigetiek vezérével, Laurel elnökkel a független állami lét kikiáltása, elismerése és megsegítése felől. Ma, október 14-én lesz az új nagyázsiai állam alkotmányának a kihirdetése. Burma után immár a második önálló államot hívja életre Japán öntudatosító munkája.

Igen érdekes, hogy Roosevelt elnök is utána akar kapni ennek az eseménynek. Üzenetet küldött az észak-amerikai törvényhozó testületnek, hogy felhatalmazást adjon a Fülöp-szigetek függetlenségének a kimondására, mindjárt akkor, mielőtt a japánok onnan kimennek. A japánok pedig éppen most, fülöp-szigeti önálló államiság kikiáltásakor vonulnak be mindörökre az ottani nép lelkébe.

Badoglio tagja lesz Eisenhower vezérkarának (?)

Madridból jelentik: (B. T.) Diethof madridi német nagykövet kiutasította a Badoglio-kormány megbízottját, aki át akarta neki adni a Badoglio-kormány hadüzenetét. Így tehát a hadüzenet nem vette át.

Lisszabonból jelentik: (MTI) Az északafrikai szövetséges főhadiszállásról jelenti az angol híriroda: Itt azt hiszik, hogy Badoglio tábornagy, vagy pedig személyes megbízottja, tagja lesz Eisenhower vezérkarának. Ugy tudják, hogy Badoglio ez idő szerint 8-9 hadosztállyal rendelkezik.

Ankarából jelentik: (B. T.) Izmet Inönü török köztársasági elnök tegnap délután tárgyalt az angol nagykövettel és az amerikai ügyvivővel. Diplomáciai körök szerint a tárgyalás a moszkvai értekezlettel függ össze.

A Pest írja: Berlinből közlik, hogy a délolasz harctéren nagyobb események várhatók. Arra a kérdésre, hogy a harcok újabb felélédeséről van-e szó, illetékes helyen nem válaszolnak. Az angolszások egyre újabb csapatokat szállítanak a harctérre, tehát a felvonulás még nem fejeződött be. Párizsi katonai körök kétségbevonják hogy Kesselring mostani helyzetében harcba bocsátkozik.

Olasz tengerészek hűségnyilatkozata Mussolini iránt

Lisszabonból jelentik: (MTI) New Yorkban az a hír járja, hogy Spellman érsek az olaszországi események következtében ismét Európába utazik.

Rómából jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Emezo Rosi, a tölgyfalombal díszített német vaskeresztrellel kitüntetett olasz sorhajókapitány az egyik rádióban beszédet mondott, —

amelyben hangoztatta, hogy az olasz kikötőkben lévő tengerész hű Olaszországhoz és a Ducehoz. Ezek a férfiak felszólították őt, hogy nevükben nyilatkozzék és jelentse ki, hogy az igazi olaszoknak a legcsekélyebb kétségük sincs Németország győzelmében és ezért Olaszországnak saját jövője érdekében is tovább kell küzdeni szö-

vétségesei oldalán, hogy győzelmeesen fejezze be a háborút.

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interinf jelenti: Szovjet légierők támadást intéztek az Északi Jegestengeren egy német hajókaraván ellen. Német vadászok nagy sikerrel háritották el a támadást, amelyben amerikai gépek is résztvettek. A támadó gépeknek több mint felét lelőtték. Összesen 26 szovjet gépet semmisítettek meg, mire a megmaradtak sietve menekültek el. A hajókaraván a légítámadás alatt is tovább folytatta útját és sértetlenül érte el a kikötőt.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A német csapatok a Balkánon lefegyverezték a bandákhoz csatlakozó Badoglio hadosztály maradványait és ennek során Görögországban 2500, Montenegróban 7000 ember került a volt olasz katonák közül fogságba. A tisztogató műveletek sikerrel folynak azokon a balkáni területeken is, amelyeken az áttekinthetetlen hegyi terep kedvez a bandaharcosoknak. Észak-Görögországban a magas hegyvidéken a bandák megsemmisítésével a tisztogató akció befejeződött. A Balkán nyu-

gati felében minden fontos hadászati hely, főként az adriai kikötők német kézen vannak. A bandák már csak félreeső helyeken keresnek rejtekhelyeket, főként az áttekinthetetlen erdőségekben igyekeznek elrejtőzni.

Buenos Aires. (MTI) A NTL jelenti: Az argentinai igazságügyminiszter, közoktatásügyi miniszter, pénzügyminiszter és az építkezési miniszter benyújtotta lemondási kérelmét.

Súlyos következményekkel járna a szövetségesekre a moszkvai értekezlet kudarc

Madridból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Lord Straborghy, a brit lordokházának tagja nyilatkozik az argentinai Razon című lapban és ebben foglalkozik a küszöbönálló moszkvai értekezlettel.

— Az, hogy Hull külügyminiszter előrehaladott kora ellenére résztvesz a moszkvai értekezleten — mondja nyilatkozatában — arra mutat, hogy a Fehér Ház meg akarja javítani kapcsolatát a Kremlllel. Kérdés azonban, hogy milyen messzire hajlandó elmenni Washington ebben a vonatkozásban, miután az Egyesült Államok népe nem éhajtja túlságosan a kapcsolatok szorosabbrafinálását a Szovjettel. Ez a tény pedig most nagy súllyal esik latba, amint hogy Roosevelt és munkatársai a küszöbönálló elnökválasztásra tekintettel nem távolodhatnak el túlságosan a közvéleménytől. Az északamerikai közvélemény azon a véleményen van, hogy fokozottabb mértékben kell terjeszteni a szövetségesek háborús tevékenységét a Csendes óceánon. Végül igen fontos kérdései lesznek az értekezletnek a lengyel probléma, a balkáni országok kérdése, valamint az iráni övezet felosztásának ügye.

Befejezésül megjegyezte, hogy mind ezek a kérdések egyelőre még teljesen bizonytalanok és aligha fogják azokat Moszkvában megoldani. A moszkvai értekezlet balsikere pedig súlyos következményekkel fog járni.

Szófiából jelentik: (MTI) Bozsilov miniszterelnök szerdán fogadta a szófiai szovjet követet és a román követet.

Türkországban lemosolyogták a külföldön terjesztett céltalos híreket

Ankarából jelentik: (MTI) Inönü elnök keletanatoliai szemléjéről, amely körülbelül egy hónapig tartott, szombaton érkezett vissza Ankarába. Utazásáról csak enkliszavú hivatalos jelentést adtak ki.

Érdekes, hogy újabban semmi hallani az a többször felröppentett hírt, hogy Oroszország kikötőket szándékozik kényszeríteni a Fekete Tengeren. Török politikai körökben most is mosolyogva hangoztatják, hogy az ilyen híresztelések az idegháború megnyilvánulásai, az idegháború pedig természetesen nem áll meg a semleges országok határánál és nem kíméli a semlegesek közvéleményét sem.

Rendelettervezett a légitámadás alatt megsérült üzemek alkalmazottairól

A Magyar Tudósító jelenti: Az iparügyi minisztérium rendelettervezett készítette a munkavállalóknak, valamint hozzátartozóiknak a légitámadás esetében járó javadalmazásai

ügyében. A tervezet általában az ipartörvény hatálya alá eső vállalatokra terjed ki, feltéve, hogy azok legalább tíz alkalmazottat foglalkoztatnak. Ha az üzem a légitámadásból kifolyóan teljesen, vagy részben megszűnik, a munkaadó az alkalmazottak részére kétéves teljes javadalmazást tartozik kifizetni az esetben is, ha ez idő alatt őket nem foglalkoztatja. Ugyanezt a rendelkezést kell alkalmazni abban az esetben, ha az alkalmazott a légitámadásokból kifolyóan akár véglegesen, akár ideiglenesen munkaképtelenné válik. Ha az alkalmazott életét vesztené, úgy javadalmazását özvegyének, vagy kiskorú árvaának kell kifizetni. A rendelettervezetet hozzászólás végett megküldötték az érdekelteknek.

Jövő hét végére várják az új állami költségvetés benyújtását a képviselőházban

A Budapesti Értesítő jelenti: Reményi Schneller Lajos pénzügyminiszter a keddi minisztertanácsban ismertette az 1944. évi állami költségvetést. A minisztertanács a költségvetést letárgyalta és elfogadta.

Ezzel kapcsolatban politikai körökben arra számítanak, hogy a költségvetés benyújtása a képviselőházban a jövő hét végén megtörténik. Természetesen a belpolitikai élet a Ház összehívása előtt egyre élénkebbé válik. A

MÉP sajtóbizottsága Mezey Lajos elnöklésével értekezletet tartott, amelyen Antal István dr. miniszter és vitéz Turánszky László államtitkár is megjelent. Az értekezleten időszerű sajtókérdéseket vitattak meg. A MÉP esztörtökön megtartja szokásos klubnapját. Ezt megelőzően a párt véderőcsoportja tart megbeszélést, amelyen vitéz Csatai Lajos honvédelmi miniszter is résztvesz.

Emlékiratot nyújtottak át az erdélyi városok vezetői a belügyminiszternek

Közellátási kérdések és a lakáskérdés megoldására terjesztettek elő javaslatot

A keletmagyarországi és erdélyi négy tized város polgármesterének legutóbb Nagyváradon tartott értekezletén történt elhatározás alapján, a négy város polgármestere együttes lépést tett a kormányzat különböző ágainál, bizonyos közérdekű és az erdélyi négy városokat egyformán érdeklő ügyek tekintetében.

Ezen elhatározás alapján Nagyvárad város részéről dr. Hlatky Endre főispán és dr. Soós István polgármester, Marosvásárhely részéről dr. Mátyás Ferenc polgármester, Szatmárnémeti város részéről dr. Csoka László polgármester, és dr. Papp Zoltán polgármesterrel, illetve Kolozsvár részéről Keledy Tiber polgármester megbízottja, Bikfalvy István közellátási tanácsnok jelentek meg vitéz Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszternél, ahol emlékiratot terjesztettek elő, városaikat érdeklő fontos és sürgős közérdekű közellátási problémákról, továbbá a lakáskérdésre vonatkozólag. Az emlékirat tartalmazza a mutatózó problémákat és azok megoldására vonatkozó együttes javaslatot.

ezek között a lakáskérdés megoldása tekintetében a befejezetlen házak hatósági úton való kényszerbefejezését és hárbeadását.

A belügyminiszter jóakarattal hallgatta meg a városok képviselőiben megjelent polgármestereket és megtárgyalta részletesen a beterjesztett javaslatokat, majd intézkedett, hogy a javaslatok az illető szakelődök útján előkészítve, kerüljön döntés alá.

Ugyancsak megjelentek a polgármesterek dr. Hlatky Endre főispán kíséretében a közellátási minisztériumban és hosszas tárgyalást folytattak Jurosek államtitkárral, elősorban a sztréllátás tekintetében, de ezenkívül más közellátási problémák tekintetében is. A megbeszélésen dr. Soós István polgármester előterjesztését nyújtott át írásban a nagyváradai szegény lakosság és elősorban azok gyermekeinek textilanyaggal való ellátása tekintetében. Az államtitkár jóindulatulag megígérte, hogy a javaslatokat sürgősen és kedvezően meg fogja oldani.

A burgonya téli eltartása

A földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltségének népszerű kiadványai sorában, amelyek szerkesztési munkálatait dr. Soltz Ernő miniszteri osztálytanácsos végzi, most jelent meg második kiadásban a 12. számú füzet „A burgonya téli eltartása” címmel. Szerzője dr. Tóth Tibor gazdasági akadémiai r. tanár. Írója mindenki által könnyen érthető formában, szakszerűen ismerteti a burgonya téli eltartásával kapcsolatos tudnivalókat, beszámol a burgonya őszi kiválogatásáról kezdve a tárolás és eltartás különböző módjairól s bemutatja a takarmányozási célokra szolgáló burgonya tárolására Németországban általánosan használt burgonyatárolót, amelyben a burgonya évek

ken át eltartható.

A nagy anyagi áldozattal 10 ezer példányban kiadott ismertetőt a földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltsége díjtalanul bocsátja az érdeklődő erdélyi magyar gazdák rendelkezésére.

Nagyvárad város legújabb térképe

nagy fali 2 P, kisebb színes 1 80 P kapható a MAGYAR LAPOK kiadóhivatalában

Mozik műsora:

APOLLÓ: Az ötvenéves férfi.
BELVAROSI: Rembrandt.
CASINO: Fráter Lóránd.
KORONA: A variété csillaga!

Küldöttség volt a vallás- és közoktatásügyi minisztériumban a nagyváradai főiskola ügyében

Nagyvárad, okt. 14. A főiskolai bizottság legutóbbi határozata alapján a város vezetősége kihallgatást kért Szinyei Merse Jenő kultuszminisztertől, hogy a nagyváradai főiskola ügyében előterjeszthesse kívánságait.

E hó 12-én a kultuszminisztériumban dr. Hlatky Endre főispán, dr. Soós István polgármester, dr. Medvigy Ferenc felsőházi tag, Körtvélyes László és dr. Patzkó Elemér országgyűlési képviselők, azonban a kultuszminiszter titkárja sajnálatul közölte, hogy a miniszter úr váratlanul megbetegedett és több napig nem hagyhatja el szobáját.

A küldöttség ezeketán a költségvetési osztály vezetőjéhez, Say Géza miniszteri tanácsoshoz ment el és imertetvén Nagyvárad kívánságát a főiskolával kapcsolatban, kérte az ügy előadójának jóindulatú támogatását, amit Say Géza meg is ígért.

A küldöttség mihelyt alkalmá lesz és a miniszter meggyógyul, újból fel fogja keresni a kultuszminisztert, hogy a főiskola ügyét napirenden tartsa.

Október 29-én kezdődnek az országos protestáns napok

Budapestről jelentik: Október 29. és november 9. között tartják meg idén az országos protestáns napokat, ezuttal már ötödször. A tulajdonképpeni ünnepségsorozat október 31-én kezdődik háláadó és könyörgő istentisztelettel. — Délután a magyar evangéliumi munkásszövetség megbeszélései lesznek, majd Tasnádi Nagy András titkos tanácsos tart rádióelőadást „A reformáció hatása a magyar életre” címmel. Este félhétkor a Vigadóban a hagyományos főünnep. Ugyanakkor ünnepségek színhelyre lesz a Szilágyi Dezso-téri református, a Deák-téri evangélikus és a Högyes Endre-utcai unitárius templom. November 2-án az országos református eztereteszövetség előadása és filmbemutatója a Kálvin-teremben. November 3-án az országos református jóléti és gazdasági társulat közgyűlése és az országos református lelkészegyesület választmányi ülése. Este a Nemzeti Színház díszelőadásán játssza Zilahy Lajos „Süt a nap” című színművét. November 4-én különböző protestáns társaságok gyűlése. November 5-én énekkari hangverseny a Zeneművészeti Főiskolán. November 6-án a Soli Deo Gloria Diákszövetség előadása a Vigadóban. November 7-én nagygyűlés lesz a Sportesernőkben. November 8-án protestáns leventék ünnepe a Magyar Művelődés Házában. November 9-én a szétszórtságban élő hívek ügyéről megbeszélés a Pozsonyi-úti templomban.

Badoglio Olaszországa hadat üzent Németországnak

Anglia, az Egyesült Államok és a Szovjetunió elismerik oldalukon harcoló szövetséges társaként a Badoglio-kormányt Portugália fővárosát léqoltalmi készütségbe helyezték

Lissabon. (MTI.) Az angol rádió közlése szerint, a Badoglio-kormány hadat üzent Németországnak.

Lissabon. (MTI.) Az algiri rádió közlése szerint, Badoglio tábornok, olasz miniszterelnök kiáltványban közölte, hogy Németország és Olaszország ma, szerdán délután három órától kezdve hadiállapotban van. Vállvetve kell együttthaladni a baráti Egyesült Államokkal, Nagybritanniával, Oroszországgal és más szövetséges nemzetekkel.

Stockholm. (MTI.) A svéd lapok közlik a Newyork Times Táviratát, amely szerint Anglia, Amerika és Oroszország a szövetség, hogy Olaszországot a szövetségesek oldalán hadviselő államnak ismerik el. Ebből az következik, hogy Olaszország a kölcsön- és bérlettörvény alapján szállításokban részesül.

Gyakorlatilag semmit sem változott a helyzet — mondják Berlinben

Lissabon. (MTI.) Londonban, Washingtonban és Moszkvában egy időben hozták nyilvánosságra azt a tényt, amely szerint Nagybritannia, az Egyesült Államok és a Szovjetunió kormánya elismerte, hogy az olasz kormány helyzete olyan, amiként Badoglio tábornagy helyzete meghatározza és elfogadják az olasz nemzet és az olasz haderő tevékeny együttműködését a Németország elleni háborúban közös hadviselő fél minőségében. Az angol, amerikai és a szovjet kormány elismeri a Badoglio-kormányt, hogy a jelen intézkedések semmiképpen sem érintik az olasz népet az azt a jogát, amely szerint a béke helyreállítása után alkotmányos módszerekkel önként határozzon kormányformájáról. Az olasz kormány és a szövetséges nemzetek kormányai közötti közös hadviselői kapcsolat magában nem érintheti a nemrég aláírt feltételeket, amelyek továbbra is érvényben maradnak.

Berlin. (MTI.) Illetékes német helyről tájékoztatásul közlik: A Ba-

doglio-kormány a brit hírszolgálat szerint, Németországnak hadat üzent. A forrás szerint „hivatalos nyilatkozatot” adtak át a mai nap folyamán a madridi német nagykövetségnek. Ennek az intézkedésnek gyakorlati kihatása jelentéktelen. A valóságban már hetek óta olyan elemek, amelyek angol-amerikai szolgálatban leledzenek, harcolnak az olaszországi német csapatok ellen. Gyakorlatilag a helyzetben tehát semmiféle változás nem állott be, legfeljebb az, hogy Badoglio és emberei most brit részről kiadott új okmány szerint, alávetették magukat az angol követeléseknek. Érdekesnek Berlinben legfeljebb azt a tényt tartják, hogy a Badoglio-csoportot, mint úgynevezett „hadviselő társ hatalmat” nemcsak Anglia és az Egyesült Államok, hanem Szovjetországnak is elismerte ami hivatalos, okmányos bizonyítéka annak, hogy Szovjetországnak befolyása nem csupán a saját érdekövezetére, hanem egyéb érdekövezeteket érintő kérdésekre is kiterjed.

Ambrosio és Roata tábornokok felelősségrevonását kívánják az angol liberálisok

Lissabon. (MTI.) Law államminiszter az angol alsóházban több kérdésre válaszolva a többi között a következőket mondotta:

— Az olasz kormány hadat üzent Németországnak. A legjobb kifejezés a két ország közötti viszonyra a „cobelligerance”, vagyis az együttes hadviselés állapota, ami azonban semmiben sem érinti a fegyverszüneti feltételeket.

Az egyik képviselő azt kérdezte, vajon Olaszország részese-e előnyben, amiért korábbi szövetséges ellen fordult?

Law erre azt felelte, hogy véleménye

Északolaszországba teszi át székhelyét a római német nagykövetség

Zürich. (MTI.) Rómából jelent Svájci Távirati Iroda: Mint közlik, a római német nagykövetség elhatározta, hogy székhelyét átteszi Északolaszországba, abból a célból, hogy közelebb legyen Mussolini főhadiszállásához. Német forrásokból szá-

nye szerint, Olaszország máris kezdi élvezni ennek gyümölcsét.

Az egyik liberális képviselő azt javasolta, kérjék ki az olasz kormánytól Ambrosio és Roata olasz tábornokokat mint háborús bűnösöket, hogy ismeri a két tábornok ellen emelt vádak. A vizsgálat folyik és ha a vádak alaposak, akkor a megfelelő lépéseket megteszik. Megjegyezte még Law, hogy számos lap úgy irt Roatáról, mint akit a jugoszláv kormány a háborús bűnösök listájára tett. Azonban a jugoszláv kormány hivatalosan nem közölte ezt a körülményt az angol kormánnyal.

mazó értesülés szerint a nagykövetség áthelyezésének nem kell Róma kiűritésének kezdetét jelentenie. Végül német részről cáfolják azokat a megállapításokat, amelyek szerint német helyen parancsot adtak volna arra, hogy egyes szobrokat és fest-

tése mellett foglalt állást, lényegében kész volna belépni a Badoglio kormányba, ha erre felkérnek. Graf Sforza a közeli napokban Lissabonban át Olaszországba utazik. A Daily Mailban irt egyik cikkében azt tanácsolja, hogy egyesítsék a volt olasz gyarmatokat más hatalmak gyarmataival és tegyék azokat nemzetközivé.

Amszterdam. (MTI.) A Német TI jelenti: Az angol kormány tudomására hozta Badoglio tábornagnak, hogy az olasz király nem használhatja az Etiopia császára és Albánia királya címet Badoglio biztosította az angol kormányt, hogy a király csak mint Olaszország királya fog szerepelni.

Teljes elsötétítés Lisszabonban

Zürich. (MTI.) Az Exchange jelenti Lisszabonból, hogy Lisszabon körül és magában a portugál fővárosban levő összes léghárító állásba kivétel nélkül a léghárító tüzért. A fővárost teljesen elsötétítik. Az intézkedések a légitámadás elleni készületnek megfelelően történnék.

Lissabon. (MTI.) Az Interinf jelenti: Az Azori szigetek támaszpontjainak az angolok részére történő átengedése a portugál közvéleményre váratlanul hatott Portugáliában attól tartanak, hogy az ország köz-

lebb jutott a háborús bonyodalmak lehetőségéhez.

Lissabon. (Bud. Tud.) A portugál kormány Terceira szigetét bocsátotta az angolok rendelkezésére. A szigeten az angolok támaszpontokat építenek. A szigetekben tartózkodó német állampolgárokat elszállítják.

Zürich. (MTI.) Az United Press jelenti Madridból: A legutóbbi lisszaboni hírek szerint, brit csapatok már partraszálltak Terceirában és más portugál szigetekben.

Németország álláspontja az Azori szigetek átengedésével kapcsolatban

Berlin. (MTI.) A Wilhelm Strasse álláspontja az Azori szigetekkel kapcsolatos események dolgában a következőképpen körvonalozható: Az az intézkedés, amelyet Churchill megállapodásnak mondott, a portugál kormányhoz intézett ultimátumszerű brit nyomás alatt jött létre. A portugál kormány a parancsoló tények hatása alatt nyilván nem látott más módot arra, hogy a nyomásnak ellenálljon. H Churchill 137-ből való szerződésre hivatkozik, akkor ez átlátszó hírverési fogás mert ez a szerződés nem érinti a semlegeség kérdését, hanem gyarmatiügyi védőegyezménynek tekinthető, amelyen az idő állandóan túlhaladt és amelyet folyton foltoztak, hogy Angliának lehetővé váljék a portugál gyarmatbirtokok kézrekerítése. A most létrejött egyezmény további léncszeme annak a századok hosszú során elkövetett szeszegésnek, amelyet Anglia Portugáliával szemben elkövetett, Berlini meggyőződés szerint, Churchillnek Portugália elleni

vállalkozásaiban olyanirányu kísérletről van szó, amely a portugál semlegességet elvében támadja és továbbra is meg. A kísérlet további célja, hogy röviddel a moszkvai külügyminiszteri értekezlet előtt pompázó sikert érjenek el, továbbá az a törekvés, hogy az újjáéledő német buvárhajó tevékenység kihatásait csökkenték. A brit eljárás a legjobb példája annak a kiméltetésnek és lelkiismeretlenségnek, amelyet az angolok barátokkal és szövetségesekkel szemben tanúsítanak. Valamennyi többi semleges államnak tisztában kell lenni azzal, hogy a Portugália elleni fellépéssel Timoy szigeten a portugál felségjogokat angol csapatok sértették meg, a brit kormánynak a kis népekkel szemben követelt erőszakossági politikáját példázva. A birodalmi kormány számára a legújabb alakulása a dolgoknak nem meglepetés. Meghízható értesülések szerint, csakis angol ultimátumszerű követelések érték el az Azori szigetcsoport feláldozását.

Churchill szerint dőreség volna az ellenség összeroppanására számítani

Amszterdam. (MTI.) A Német TI jelenti: Churchill miniszterauk, mint a brit hírszolgálat jelenti, szerdán az alsóházban nyilatkozott a szénvívával kapcsolatban. Emlékeztetett arra, hogy a brit kormány nagy veszély időpontjában ült össze, hogy az angol népet kivezesse a rendkívül nehéz és borús helyzetből. A miniszterelnök megállapította, hogy csak a háboru folytatása tartja össze a nagy birodalmat. A szénbányák nacionalizálása kérdésében Churchill kijelentette, hogy a parlament és a felelős miniszterek nem tudnak teljes bizonyítékot arra, hogy a szénbányák na-

cionalizálása az egyedüli lehetőség arra, hogy a háborút megnyerjék, akkor nincsen joguk arra, hogy ezt általános választás nélkül végrehajtják. Ez időszereint azonban egyetlen olyan folyamatot sem lehet megállapítani, amely igazolná a szaktitást a mostani rendszerrel. Churchill végül ezeket mondotta:

— Ha az ellenség oldalán egészen váratlan összeroppanással nem jutunk tehermentesítéshez — s részünkről dőreség is volna erre számítani — akkor ebben a háborúban már előttünk áll a legkeményebb harc, amely az angol népet érintheti.

Ujabb nagyarányú offenzíva van kialakulóban a keleti arcvonalon

Délolaszországban fokozódott a harcok keménysége — Ismét az angol-szászok hátrányára alakult a tengeri háború

Berlin. (MTL.) A szerdai véderő-jelentés kiegészítésül a Német Táv-irati Iroda a következőket közli: A tengeri háború helyzete az utóbbi hetekben Anglia és az Egyesült Államok hátrányára alakult. Augusztus eleje óta, vagyis 10 héten belül a német tengeri és légiere nem kevesebb mint 140 hajót süllyesztett el 785.000 tonna tartalommal és további 1.370.000 tonna hajóteret kitevő 284 hajót többé kevésbé súlyosan megromgáltak. Ezen idő alatt súlyos veszteséget szenvedtek Anglia és az Egyesült Államok hajóhadai, amelyek egyre nagyobb mértékben kénytelenek felhasználni hajókisérlet eljárásait. Elsüllyesztettünk öt cirkáló, 31 rombolót, 3 torpedónaszádót, 18 gyorsnaszádót, valamint öt tengeralattjárót. A német bombázók és torpedóvető repülőgépek elsüllyesztették az olasz Róma nevű csatahajót, amikor az éppen a brit hajóhadhoz akart csatlakozni. *Badoglio* rendelkezésének megfelelően.

Gomel térségében és Pripjet torkolatvidékén újabb teret nyertek a németek

Berlin. (MTL.) Az Interinf jelenti a keleti arcvonalról: A keleti arcvonal központi szakaszán a szovjet Gomeltől egészen a Szmolenszktől nyugatra fekvő térségig húzódó egész területen számos lövészhadosztállal és jelentős páncélos bevetéssel erős támadásokat intézett a német vonalak ellen. Nem sikerült azonban a német vonalakat áttörniük, vagy akár csak benyomniuk. A németek összes állásaikat megtartották. Átmeneti betöréseket azonnal kiküszöbölték. A német erők előtt száz méterrel összeomlott egy szovjet páncélos dandár támadása. A Pripjet torkolat területén a szovjet arcvonal egyik kiugró része ellen intézett német támadás további jelentékeny teret nyert kelet felé. Német páncélos erők ennek folyamán több, a szovjet által nyilvánvalóan védett helyiséget foglaltak el.

A keleti arcvonal északi szakaszáról jelentik, hogy a szovjet nagyobb erőkkel megpróbálta megszerezni a Néva keleti partját. Támadása azonban összeomlott.

Berlin. (MTL.) Mint a Német Táv-irati Iroda értesül, szerdán délben egy órakor a Waranger-félszigettől keletre eső térségben mintegy negyven repülőgépből álló szovjet kötelék 20 vadászipilóta kíséretében megtámadott egy német hajókaravánt, amely a Jeges-tenger északi részén haladt. A hajókat kísérő német repülőgépek légi harcban 26 szovjet repülőgépet, köztük tíz vadászt lőttek le légi harcban. *Weisberger* tölgyfalomból kitüntetett főhadnagy egyedül ölgetett lőtt le és ezzel légigyőzelmeinek száma 117-re emelkedett. A német hajókisérlet hiánytalanul befutott a kikötőbe ahová igyekezett.

Berlin. (MTL.) Az Interinf jelenti a délolaszországi helyzetről: A nyugati védelmi szakaszon, valamint az Appenninek déli részén a harcok keménysége a legutóbbi órákban fokozódott. A német új, jellemző vonása az, hogy a brit kötelékek a Voltorno szakaszon nyilván ki akarnak lépni

passzivitásukból. Mindenesetre kedden a kora reggeli óráktól kezdve erre mutatott a heves tűzérési tűz és az angolok erősebb felderítő és rohamcsapat tevékenysége. Német tarack ütegek kedden is megfigyelt jó hatással lőtték az angol gyülekezőket és közeledési műveleteiket a Voltorno szakaszon. A nagyobb csoportokban kiküldött felderítőket mind visszavertük. Ettől nyugatra német gránátvetők és géppuskák meghusították az angolok kisebb átkelési kísérleteit a Voltorno folyón. Német ütegek szétlőtték több brit rohamcsapatot éppen mielőtt átkeltek volna a folyón. Az Appenninekben Guardia térségében és Jelsitől nyugatra az angolok és amerikaiak nagy tűzérési és gyalogsági erőket vetettek előre. A német utóvédok,

valamint az ellentámadásokra induló német különítmények az amerikaiakat rájuk nézve veszteségeitjes harcokra kényszerítették. Különösen Delerta mellett és Caloretól északra az amerikaiak nagy veszteségeket szenvedtek. Jelsitől nyugatra is német utóvéderek megállították és kemény harcokban visszaverték az amerikaiak két előretörését. Az angolok tűzhatásuk körébe bevonták az észak felől szomszédos és a harci területen túl fekvő Compobasso városkát, ahol néhány órával előbb már repülőátadásokkal súlyos veszteségeket okoztak. A gránátláz számos halálos áldozata között van Compobasso püspöke is. A püspököt a székesegyházban, ahol gyászmisét mondott, a hívek szeméiattára ölte meg egy gránát felitálal.

Országzászlóavatás és kápolnaszentelés a Hadapródiskolában

Nagyvárad, október 13. A m. kir. Gábor Aron honvéd tűzérési hadapródiskola október 17-én tartja római katolikus kápolnájának és protestáns imatermének felszentelését, illetve felavatását, országzászló avatását és az 1942-43. tanévi tanulmányi, kiképzési és sportversenyek vándordíjainak ünnepélyes kiosztását.

Az ünnepség sorrendje a következő: 8 óra 30 perckor a római katolikus kápolnát felszenteli dr. H. A. S. István tábori püspök, a protestáns imaházat

felavatja dr. Soltész Elemér protésztáns tábori püspök 10 óra 30 perckor fogadás, az 1942-43. évi vándordíjak ünnepélyes kiosztása. 12 órakor Országzászló avatás, utána díszelvonulás.

A vasárnapi ünnepségeket megelőzően 16-án, szombaton Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának több magasállású polgári és katonai személyisége 9 órai kezdettel megtekinti az iskolát gyakorlótereit és egyéb berendezéseit.

Nagyszabású demonstratív gyűlést rendez vasárnap Kolozsvárott az NMK

Hetvenkét erdélyi város és község kiküldöttei vesznek részt a gyűlésen

Budapestről jelentik: A Nemzeti Munkaközpont október 17-én, vasárnap délelőtt nagyszabású demonstratív gyűlést rendez Kolozsváron, amelyen 72 erdélyi város, ipartelep, illetve községben létesült NMK szervezet kiküldöttei vesznek részt. Az imponánsnak ígérkező összejövetel célja az, hogy a marxista és egyéb próbálkozással szemben igazolják az erdélyi magyar munkásság nemzethűségét.

A gyűlésre meghívták az Erdélyi Párt országos elnökét, a kolozsvári országgyűlési képviselők csoportját, az illetékes szakminisztériumok képviselőit, Erdély és a Székelyföld vezető tényezőit.

Az összejövetelen foglalkoznak az erdélyi munkásságot érintő gazdasági és szociális vonatkozású kérdésekkel is. Tárnyalni fogják az OTI erdélyi önkormányzatának felállítását, a munkafelügyelőségek kiterjesztését a székelyföldi munkásság gazdasági helyzetét, az erdélyi bányamunkások kérdéseit, a munkaügyi minisztérium, a Nemzeti Munkakamara, a hivatalos szabadidőszervezet mielőbbi megvalósításán kívül az egyes szakmákat érintő átfogó kérdéseket.

A kolozsvári gyűlés részletes mű-ora a következő:

8.15 ó. Gyülekezés a NMK szervezete Kötő-utca 12. sz. I. em. alatti irodahelyiségében. 8.30 ó. A kiküldöttek a kolozsvári Mátyás király szobrot megkoszorúzzák. 9 ó. Az Erdélyi Párt helyiségében (Farkas-utca 7. I. em.) tartandó küldötti gyűlés jelenlévő kiküldötteinek leigazolása. 9.15 ó. A gyűlés megnyitása és az esetleges indítványok ismertetése. 9.30-tól 14.30-ig A tárgysorozati pontok letárgyalása. 12. ó. 20 perc szünet. (A szünetben a kolozsvári szervezet elnöksége a vidéki kiküldötteket a büfében vendégül látja.) 15 ó. Közös ebéd az Unió-utcai „Redut” étteremben. (A sajtó jelenlévő képviselőit a szervezet elnöksége ebédre vendégül látja. 16.30 ó. A Szövetség jelenlévő központi vezetői a vidéki kiküldöttekkel a kolozsvári szervezet egyesületi helyiségében (Kötő-utca 12. sz. I. em.) megbeszélést tartanak és az előadott szakmai, szervezési, adminisztrációs és gazdasági vonatkozású kérdésekre felvilágosítást nyújtanak. 19 ó. A vidéki kiküldöttek tiszteletére a kolozsvári szervezet „Becsüld a Munkát” Szab-

badidő Szervezete rendezésében a „Mátyás király Diákház” nagytermében tartandó kultürelőadáson a kiküldöttek a helyiszervezet vendégeiként részt vesznek.

Igy végződött a KLOSZ-találkozás

Mikor szeptemberben nekiindultunk, hogy a nagyváradi katolikus leánycsoport (KLOSZ) sok férjhezmenet tagja helyébe új leányokat szervezzünk zászlónk alá, őszintén szölv aggódással vegyes félcemmel kopogtattunk be a kismemelt hivatalok ajtaján. Arra voltunk felkészülve, hogy legjobb esetben hívös udvariassággal fogadva meghallgatják ugyan a leányok hívő szavainkat, de végül is hivatkozva a reggeltől estig tartó járasztó munkára, meghívásunkat udvariassan bár, de visszautasítják.

Mily nagy volt a meglepetésünk — Istenem, még kellemesen is lehet csalódnál? — mikor a várt hívös udvariasság helyett mindenütt mosolygó leányarcok fogadtak s mikor megtudták jövetelünk célját, ezek az arcok még mosolygóbakk lettek s a szemekben megjelent az érdeklődés. El lehet képzelni, milyen felszabadult örömmel és kétszerez lelkesedéssel kezdtünk beszélni mozgalmunkról, csoport életünkről s arról, hogy mennyire szeretnénk minden középosztálybeli katolikus nagyváradi leányt sorainkban látni. S tessék elképzelni, mikor bücszésra került a sor, majmindenütt megköszönték a leányok, hogy felkerestük és hívtuk őket és ígérték, örömmel és szeretettel, hogy eljönnek.

Elérkezett azután az első összejövetel napja, melyre ujonnan meghívott leánytestvéreinket vártuk. Mivel sokat forgunk emberek között s ismerjük őket meglehetősen, — a kedves fogadtatás ellenére sem vártunk a meghívott leányok közül sokat, úgy számítottuk, hogy a felkeresett negyven és a levélileg meghívott húsz közül, ha eljön tíz, hát meg leszünk elégedve. Hála Istennek ismét csalódtunk — újra csak kellemesen. Tíz helyett harminc új leányt számolhattunk össze. S ezenkívül a régieket.

A gyűlés lelkesen, kedélyesen folyt le Pray György-utcai szép magyaros termek falai között. Először Scholz Klára vezetők üdvözölte a kedves újakat, közvetlen meleg szavakkal, majd Horváth Anna elnökiük szól hozzájuk, ismertette mozgalmunk célját. A Boldogasszony Anyánk elnéklése után P. Róts Bertalan kapucinus hitmanár tartotta meg páratlanul érdekes előadást „Hivatásom a születő új világban” címmel. Mikor befejezte, mindnyáján úgy éreztük: milyen kár, hogy már vége van, elhallgatnánk órákosszat. P. Róts személye, ki ez évben csoportunk szellemi irányítója, lesz nagy nyeresége Közösségünknek! Beszéde után meghirdettük a leányoknak a most vasárnap rendezendő találka leánynapot, majd a jeligenk elnéklésével be is fejeződött a gyűlés.

Bizunk benne, hogy új testvéreink megszerették kis közösségünket s továbbra is hűségben és szeretetben igyekeznek dolgozni velünk együtt nagy céljainkért: Istenért, Egyházért, Hazánkért és a magyar családért!

HESZ MARTA.

HUSZÁROK

— A m. kir. honvéd haditudósító osztály közlése —

Fiatalkorunkban a vidéki gimnáziumban ódon falai között milyen ki-
pirult arccal hallgattuk a félelmetes-
hírű, legendás huszárokat, a piros nadrá-
gos, vakmerő vörös ördögök harcait.
Valamennyien lóról, sarkantus eszmá-
ról, piros nadrágról és huszársáskák-
ról álmodtunk akkor. Nádasdy-huszárok,
Jászkuv-huszárok, Vilmos-huszárok, a
limanovai vörösdögök úgy éltek kép-
zeletünkben, mint a bátorság, a legna-
gyobb hősiesség mintaképei.

Most itt találkoztam a fiaikkal
Oroszországban, a végtelen távlatok,
óriási erdők és mocsarak birodalmában
egy szürke, esős, sáros és hűvös nyári
hajnalon. Ott álltak egy leégett orvlő-
vészfalu üszkös kéményet között, a lo-
vaikon végigvert az eső, maguk sárosak
és lucskosak voltak, fejükön sátorlap.

A század parancsnoka, vitéz U. A.
százados, éppen a további előnyomulá-
sra vonatkozó parancsot adta ki. A szá-
kasparancsnokok röviden megismétel-
ték a feladatot s pillanatok múlva már
mögöttünk feküdt a füstölő orvlővész-
tanya.

A mostani világháború, a harcocsik
repülők, a benzín és olaj háborúja, sok
helyen csak másodlagos szerepet juttat-
ott a huszároknak. A lovat helyettesíté-
si a gép: a bonyolult csavarok, kerekek,
magnesek és motorok tömkelege, a szél-
vész, hajrás rohamokat átverték a
harcocsik és a repülők, ám bizonyos
terepen használhatatlanok. Tehát bebi-
zonyosodott, hogy a huszárt mégsem
tudják egészen pótolni. S ahol bevetet-
ték, ott kitünt, hogy a huszár megma-
radt a legendás huszár-ösök méltó utó-
dának. A huszár ma is az, ami régen
volt: virtuosus, rámenő, vakmerő katona.

Ilyenek ezek a kunsági fiúk is, akik-
kel itt találkoztam.

Mint előretolt harcsoport mennek
már napok óta a mocsarakba szorított
orvlővészek nyomában. Lovakkal együtt
jól bírták a nehéz terepet. S persze
gyorsabbak más alakulatoknál. Pedig
sűrű erdőréseken kellett átvágniuk.
Álltak a zuhogó eső. Sátorlapjukon is
magukat, lápokon gázoltak keresztül,
átszivárgott a víz, de senki sem dőlt ki
közülük.

Fiatal zászlós vezette az élt. Rend-
kívül óvatosan kellett haladniuk, min-
dent alaposan meg kellett nézniük, mert
a orvlővész lespuskások bármelyik bo-
korból, bármelyik fáról rajtuküthettek.
Az előnyomulás során, tegnap erdőszé-
léshez ért az elővéd. Alig léptek azon-
ban az első lovansók a tisztás szélére,
amikor egyszerre vad lövöldözés fogad-
ta őket. Orvlővész-tűz minden oldalról.
A huszár pillanatok alatt lent voltak a
nyeregből s már ropogtak is a gép-
pisztolyaik.

A százados pillanatok alatt átlátta a
helyzetet, a jegyverropogásból tisztán
kihallatszott az orvlővész géppuskák
kattogása és több aknavető tompa dör-
renése. Az orvlővészek többszörös túl-
erőben vannak. Intézkedésére sietve
mennek tüzelőállásba az élt követő szá-
kasok, meg a huszárak nehézpuskái.
Teljes erővel megindul a csata. Az er-
dő sokszorosan visszahangozza a pokoli
rajt.

Igy állt a harc egy darabig. Az orvlő-
vészek tüze nem lanyhult. Sőt az er-
dő sűrűjében újabb és újabb helyről
szóltak meg fegyvereik. S egyre kö-
zelebb. Nemcsak előlről, hanem mind-
két oldalról is. A bekerítés veszélye
fenyegette a huszárszázadot. A huszárak
éreztek, hogy a gyalogos egységek be-
érkezéséig nem lehet várni. Azok még

messze hátul voltak. Valami merész,
döntő elhatározásra volt szükség. Erre
gondolt vitéz U. százados is és gyors
elhatározással az orvlővészek szárnyai-
ra ütött.

Hatásos tűzgyereit tüzet a jobb-
szárnyra irányította. Ezzel elzárta
az onnan jövő oldalozó tüzet. Ugyan-
akkor a huszárezred balszárnyát roham-
ra indította a baloldali orvlővészfélsz-
kek ellen. A mozdulat sikerült. A bol-
sevisták nem tudták ellenállni a ferge-
teges rohamnak. Hirtelen hátrahúzó-
tak a sűrűbe s mire a huszárak üldözé-
sükre indultak, tüzet szüntettek és
nyomatlanul eltűntek a végtelen ren-
getegben. Az erdő elesenedesült. A hu-
szárok nyomában előnyomuló német
gyolagság futólépésben sietett a huszár-
ok segítségére, de mire a helyszínre

ért, már csak a véres nyomok mutatták
a lezajlott harc hevességét.

A tisztás közelében köröskörül jól
kiépitett géppuska-, golyószóró- és ak-
navető-félszkeket találtak. Bennük ren-
geteg lőszer, kosárszáma rugott a ki-
lőtt töltényhüvelyek mennyisége. Az
orvlővészek nem kimélték a lőszeret.
Főbb halottjuk és számos sebesültjük
maradt a csata színhelyén. A foglyok
vallomása szerint mintegy 250 fős
banda támadta meg a 65 főből álló
huszár elővédet. A huszárak csak egy
halottat vesztek s négy emberük se-
besült meg. A német gyalogsoport pa-
rancsnoka nagy elismeréssel jellemezte
a huszárbavart: „Huszárhoz egy so-
mó géppuska, golyószóró és aknavető
ellen.”

A magyar huszár megint méltó volt
a limanovai hősközhöz.

Másnap egy német tábornok szemé-
lyesen tüzte a huszárszázad parancsno-
kának mellére a német vaskereszt má-
sodik osztályát.

AZ AZORI SZIGETEK JELENTŐSÉGE

Negyvennyolc órával ezelőtt jött
létre az a feltűnést keltő egyezmény,
amely az Azori-szigeteket a háború
tartamára átengedte Angliának. Ezt
az egyezményt néhány héttel meg-
előzőleg japán csapatok szálltak
partra Timor és Macao-portugál gyer-
matokon. A japánok már akkor ki-
jelentették, hogy csak a háború tar-
tamára történik a megszállás. Portu-
gália azonban korosztályokat hívott
be és hangoztatta, hogy minden tá-
madással szemben megvédi semleges-
ségét.

E hét elején újabb nyugtalanító
hírek érkeztek Portugáliából. Salazar
miniszterelnök több ízben tárgyalt a
lisszaboni japán nagykövettel, köz-
ben az angol diplomácia tevékenysége
egyre erőteljesebben nyilvánult meg
ennek eredményeképpen Churchill
miniszterelnök bejelentette az angol
alsóházban az Azori-egyezmény meg-
kötését. Portugália az egyezmény ér-
telmében Terceira szigetét 1873-ban
kötött szerződésre való hivatkozással
a háború tartamára Anglia rendelkezé-
sére bocsátotta s megengedte az
Azori-szigeteken légi és tengeri tá-
maszpontok felállítását.

Lássuk, miért érdeklik az angol-
szászokat ezek a szigetek?

Az Azori-szigetek évek óta a Por-
tugália mellétek szegzett brit-ame-
rikai követelések homlokterében áll-
tak. A német tengeralattjáró tevé-
kenység okozta súlyos veszteségeik
következtében állandóan követelték.

Milyen ügyekben járt el a polgármester Budapesten

Jóváhagyta a belügyminiszter a berettyószéplaki lignit-bánya ügyében a törvényhatósági bizottság határozatát

Nagyvárad, okt. 14. Dr. Soós István
polgármester budapesti útja alkalmá-
val azonkívül, hogy a négy erdélyi vá-
rost érdeklő közös ügyekben eljár, még
Nagyváradra vonatkozólag a következő
ügyeket intézte el:

A berettyószéplaki lignit-bánya ügyé-
ben ismertetette a belügyminisztériumban
a törvényhatósági bizottság erre vonat-
kozó határozatát, amit a belügyminisz-
térium jóváhagyott és így elvi akadály
nincsen a további lépések megtételére.

Ugyanezen ügyben eljár az iparügyi
minisztériumban, hogy bányajogi szem-

pontról és a földművelésügyi miniszte-
riumban, hogy erdészeti szempontból
elhárítsa az akadályokat.

Ezenkívül eljár a polgármester a
földművelésügyi minisztériumban a még
hátralékos és ki nem utalt tűzifa sürgős
kiutalása, továbbá a Biztra vizierő-
mű létesítése ügyében.

A belügyminiszter jóváhagyta az 1943.
évi pótköltségvetést, engedélyezte a
légo. kiadások kiutalását s a polgár-
mester intervenciójára több más közigaz-
gatási ügyet elintézt.

TELI

**zsebbel szebb a világ!
Nagyobbak a nyeremények!
Most vegyen**

Osztálysorsjegyet!

Egy sorsjeggyel szerencsés esetben

1,000.000 pengőt

nyerhet

Főnyeremény: 400.000 P

Jutalom: 600.000 P

A nyeremenyek végösszege több mint
15 millió pengő!

Sorsjegyárak osztályonként:
Nyolcad 5, — Negyed 10,
Fél 20, — Egész 40 P.

Húzás: október 16.

Szemhaton tartják meg a Vöröskereszt közgyűlését

A Magyar Vöröskereszt Nagyvárosi
Városi Fiókjának mai napra kitűzött
rendkívüli közgyűlése a tagok kellő
számban való meg nem jelenése miatt
megtartható nem volt.

Tudomására hozom az egyesület
tagjainak, hogy folyó hó 16-án, dél-
után 5 órára a városi háza tanácsster-
mében újabb rendkívüli közgyűlést
hívtam össze s ez a tagok számára
tekintet nélkül, határozatköpes lesz.

Nagyvárad, 1943. október 13.

Dr. Gyöngyössi István
ügyv. alelnök.

Farkasveszedelem a Székelyföldön

Sepsibükszádról jelentik: A télen
nagyarányú farkasvadászatot ren-
deztek a Székelyföldön. Erre az
adott okot, hogy a farkascsordák fé-
nyes nappal is olyan vakmerő táma-
dásokban részesítették a környék
juhászait, hogy számolni lehetett a
juhállomány alapos megtizedésével.
A hatalmas téli farkasvadászatok
eredménye az lett, hogy az aránylag
elszigetelt területen garázdálkodó
vadcsordák szétszóródtak és egész
nyáron, sőt most koraósszel is veszé-
lyeztetik a székely megyék békés
csordáit és lakosságát. Először Há-
romszék-megyében Zabola községben,
azután az Uzonka-füredő melletti he-
gyi legelőre látogattak el. Következő
éjjel Csikmegyében támadtak meg
Balánbánya havasi legelőjét, majd az
Egyeskő meredek oldalán tüntek fel.
Itt egy szarvasmarhát és több lovat
özezeroncsoltak. A nyári és koraósszi
farkasveszedelem némi rémülettel
tölti el a székely gazdákat. Régebben
a medvék veszélyeztették a havasi le-
gelők békéjét, ma már a macskák
megszelidültek, ellentétben a farka-
sokkal, akik az év mind a négy szá-
kára kiterjesztették támadásukat.

Kedvezményes ruházati cikkeket kapnak a váradi gazdasági cselédek és munkások

Az igénylést október 20-ig kell jelenteni

A város polgármestere az alábbi hirdményt adta ki:

Tudomására hozom az érdekelteknek hogy a m. kir. Közellátásiügyi Minisztérium 53.755-1943. sz. leirata értelmében a gazdasági cselédek és munkások ruházati gondjainak enyhítése céljából a f. év őszi gazdasági munkáruházi akciót indít, amelynek során kedvezményes áron férfi és női ruhaanyagok, illetőleg kész ruházatekkek fognak kiosztásra kerülni a mező-, kert- és erdőgazdaságokban alkalmazott éves cselédek, ezeket követően az erdőgazdaságok idénymunkásai és végül a sommás igénymunkások között.

Felhívom ennél fogva a város területén levő mindazon mező- és erdőgazdaságok tulajdonosait, illetőleg felelős vezetőit, akik fenti minőségben foglalkoztatott alkalmazottait az alább részletezett ruházati anyagokban és cikkeiben részletesen kívánják, hogy ebbeli igénybejelentéseiket a legsürgősebben, de legkésőbb f. hó 20. napjáig a városi közlélemezési hivatalban — 5. sz. szoba — írásban nyújtsák be. Az igénybejelentéseknek tartalmazniuk kell az igénylő gazdaság megnevezését és pontos címét, továbbá a gazdasági alkalmazott nevét, alkalmazási minőségét, valamint a részére igényelt anyagok és ckek pontos megnevezését és azok minőségét, végül pedig mindazon indokokat, amelyek az igényjogosultság elbírálásánál, mint különös méltánylás-érdeklő körülmények figyelembe vevendők. (Több gyermek, harcitéri szolgálat, stb.)

Ez alkalommal kiosztásra kerülnek:

1. Bekecs készítésére alkalmas szövet, a szükséges mennyiségű bérlésruval, vattával és varrócérnával;
2. Kabát és nadrág készítésére alkalmas férfi öltöny szövet, szintén a szükséges bérlésruval vattával és varrócérnával;
3. Zejg, Novida, illetőleg Strux ezüveiből készült munkánadrágok;
4. Női ruha készítésére alkalmas, pamutszerű anyagból készült flanel;
5. Berliini női nagykendő;

6. Kész férfi flanel és zephir ingek;

7. Kész férfi hosszú és rövid alsónadrágok;

8. Pelenka keszletek;

9. Különböző háztartási célra alkalmas kendervásznak.

Az igénybejelentések fentiek szerint kitöltve és a gazdaság jogszer-

rinti felelős vezetőjének aláírásával ellátva, a fent kitüntetett határidőig annál inkább benyújtandók, mert a később érkezők, vagy hiányosan kitöltöttek figyelembe vehetők nem lesznek.

Nagyvárad, 1943 október 11.

Dr Gyapay s. k.,
h. polgármester.

15 fillér a must cukorfokonként

A kereslet nagy, a kínálat mérsékelt. Az állami borpince kenyérgaboná ellenében 10 fillérért veszi a mustot

A szüret javában folyik. A gazdák általában nem számítotak nagy termésre, de az eredmények azt mutatják, hogy a minőség jobb az átlagnál. A mustok átlagosan 15, 16, 17 fokosak, de nem ritkaság a 20, sőt a magasabb fok sem.

A kereslet igen nagy, a kínálat

mérsékelt. Vasárnap 13—14 fillérért vették a mustot, ma reggel 15 fillérré ugrott. Ezenkívül a kereskedők a beszállítást is vállalják.

Az állami borpince is megkezdte a must átvételét 10 filléres maximális áron. Ennek ellenében kenyér-

gabonát juttat a termelőknek.

A lakosság 50 százaléka veszi csak igénybe a kiutalt famennyiséget

Távolesó fatelepekhez osztották be az igényjogosultakat — Nehéz fuvarot kapni

Nagyvárad, okt. 14. A Közélemezési Hivatalba érkező jelentések szerint a faellenőrző lapok alapján kiutalt famennyiséget a lakosságnak alig ötven százaléka veszi igénybe. A hivatalban ezt arra magyarázzák, hogy azok, akik a számukra kijelölt napon a kijelölt kereskedőtől nem vitették el az engedélyezett egymásza fát, bizonyára azért mondtak le, mert van fájuk elég s így nem fontos számukra ez a viszonylag csekély, de egyhavi főzésre szükséges elegendő tüzelőanyag.

Sok a fája egyeseknek?..

Valószínű, hogy tényleg elég nagy számban vannak olyanok, akik a nyár folyamán, különböző módszerekkel sok fát raktároztak fel s így nem érdeklőket a polgármester által kiutalt havi egymásza fa. De a külső városrészekben lakó szegényebb néprtegekről ez

alig tétélezhető fel. Viszont a nagy számban elhangzó és hivatalos formában is kifejezésre juttatott panaszokból az állapítható meg, hogy a fáról való tömeges lemondásoknak a legtöbb esetben bioznyára az az oka, hogy a Közélemezési Hivatal az igényjogosultakat igen gyakran a tőlük távolesó fatelepekhez osztotta be. Sűrűn előfordul, hogy velenceieknek az Őszi-telepre és viszont s a Püspöki-ut környékén lakóknak a Ghillányi-uti és Kommandáns-réti telepekre kell menniük egy másza fáért, ahol vagy egyáltalában nem kapnak fuvarost, vagy pedig olyan magas fuvardíjat kell fizetniük, ami még végszükségben sem mindig fizeti ki magát.

Későn jelennek meg a hirdetések

Arra pedig, hogy hasonló soruak többen összeálljanak és együtt szerezzenek fuvarost, rendszerint nincs idő, mert ehhez túlkésőn jelennek meg a lapokban a beosztásokról szóló hirdetések. Ugy tudjuk, hogy a Közélemezési Hivatal november hónapban nagyobb figyelemmel lesz a kerületenként való beosztásra, ami szeptember hónapban a hivatal jelenlegi tisztviselő létszáma mellett már nem volt megoldható.

Mi történik a megmaradt fával

Felmerül azonban a kérdés, mi történik azzal a fával, amit az igényjogosultak szeptember hónapban nem tudtak vagy nem akartak elszállítani a kereskedőtől. A Közélemezési Hivatalban már többen érdeklődtek eziránt, de azt a választ kapták, hogy erre vonatkozólag még nincs intézkedés. Bizonyosra vesszük azonban, hogy dr. Soós István polgármester megtalálja a módját annak, hogy ezt a kérdést a szegény néposztály érdekeinek szem előtt tartásával rendezze.

Dr Gyapay s. k.,
h. polgármester.

Elvi jelentőségű határozatot hozott a lillafüredi értekezlet

Lillafüred. (MTL.) A visszatért területek közművelődési csúcsszervezeteinek Vasgyűrű néven megalakult munkaközössége szerdán folytatta lillafüredi értekezletét. Az értekezlet egyhangulag magáéva tette az alábbi elvi jelentőségű határozatot:

A visszatért területek közművelődési és nemzetvédelmi csúcsszervezeteiben tömörült több milliónyi magyarság teljes egységben és fegyelméleten állja meg helyét a mai sorsdöntő időkben. Tudatában van nemzeti és társadalmi kötelezettségeinek, öntudattal és teljes lelki felkészültséggel várja a jövő minden feladatát. Tudja, hogy történelmi örökségét áldozattal, kitartással és ha kell, harccal tarthatja meg és bizik a magyar igazság teljesedésében.

Aranykalasos gazdaavatást és termelési versenykiállítást rendeznek Székelyhídon

A székelyhidi m. kir. téli Gazdasági és Mezőgazdasági Szaktanácsadó Állomás vasárnap, október 17-én, délután 3 órai kezdettel, a Fürdővendéglő nagytermében tartja első aranykalasos gazdaavatását és termelési versenykiállítást.

Az ünnepély rendje a következő:

1. Híszkegy. 2. Igazgatói jelentés. 3. Miniszteri biztos megnyitója. 4. Az ifjúsági gazdakör diszkógyűlése. 5. Aranykalasos gazdaavatás s bizonyítványok és jutalmak kiosztása. 6. Miniszteri biztos záróbeszéde. 7. Hymusz. Az ünnepély után a kiállítás megnyitása a Gazdakör helyiségében.

Az iskola barátait és munkája iránt érdeklődőket tisztelettel meghívja ezen ünnepélyre az Igazgatóság. A kiállítás 18-án este 18 óráig díjtalanul megtekinthető. Iskolák csoportosan hétfőn nézhetik meg.

Nagyvárad thj. város adóhivatala.

Árverési hirdelmény

Alulírott városi végrehajtó közhírré teszem, hogy köztartozások fejében lefoglalt ingóságokra az 1925. évi 600 P. M. rendelet 67—69. szakasza alapján az első árverést 1943. okt. 18. a másodikat 1943. okt. 26-ra a Bémer-tér 6 szám alá kitűzöm.

ÁRVERÉSI FELTÉTELEK:

1. Az első árverésben az egyes ingóságok csak az esetben kerülnek eladásra, ha az árverezők a becsérték háromnegyed része erejéig tesznek vételi ajánlatot.
2. A második árverésben azonban az ingóság becsértékre való tekintet nélkül, a legnagyobb vételi ajánlatot tevő birtokába megy át.
3. Az árverés megtartása vagy megkísérlése esetén a behajtási illeték 3 százalék.
4. A vételárat azonnal és készpénzben kell kifizetni.

Nagyvárad, 1943. okt. 13.

A kiadmány hitelesül: Molnár kiadó,
Csikesz Gyula
végrehajtó.

Hirdessen
a Magyar Lapokban

Pénteken megkezdik az október hó második felére esedékes zsirjegyek beváltását

Nagyvárad thj. város polgármestere 5580-1943. szám alatt az alábbi hirdményt adta ki:

Tudomására hozom a város közönségének, hogy az október hó II. felére esedékes zsirjegy-szelvények beváltása f. hó 16-án, a város egész területén megkezdődik.

A zsirjegyekre ez alkalommal szelvényenkint 10 dkgr. zsirt és 10 dkgr. margarint, vagy 24 dkgr. sózott szalonnát szolgáltatnak ki a hatóságilag megállapított legmagasabb áron, vagyis margarint és a zsirt 5 pengő 60 fillérért, a sózott szalonnát pedig 5 pengőért kilogrammonként

Október hó 16. napja után október I. felére szóló vagy korábbi zsirjegyek be nem válthatók, mert ezeket a közlélemezési hivatal sem fogadja el elszámolásra a husiparosoktól.

Felhívom a husiparosokat, hogy készleteikkel, illetőleg az általuk levágott zsirjegy-szelvényekkel f. hó 15. napjáig a közlélemezési hivatalban feltétlenül számoljanak el, mert ezen a napon az október I. felére járó szelvények érvényüket veszítik. Nagyvárad, 1943 október 12.

Dr Gyapay s. k.,
h. polgármester.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZÉLÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZAM.
 Telefon: 12-27.
ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1 óra 4.30 P.
 3 óra 12.40 P.
 Postatakarékpénztári csekkszámánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

Kihallgatáson fogadta a pápa Weizsäcker német nagykövét

Zürich. (MTI.) A Tat római tudósítója jelenti, hogy nagy érdeklődést keltett Rómában az a tény, hogy a pápa a minap Weizsäcker német nagykövét hosszabb kihallgatáson fogadta. Rómában mindenféle azt hallani, hogy ennek a látogatásnak „így, vagy úgy” Róma város sorsának kérdése volt a tárgya és a pápa érthető módon a kérdés iránt különleges, valamint tartós érdeklődést tanúsít.

Átnyújtotta megbízólevelét a vichy magyar követ. Vichyből jelentik: MTI Bobrik magyar követ átnyújtotta a megbízólevelét Petain tábornagnak.

Kinevezte a Kormányzó Ur a Hadigondozó elnökét és alelnökét. A MTI jelenti: A Budapesti Közlöny csütörtöki száma közli, hogy a Kormányzó Ur a minisztereelnök előterjesztésére dr. vitéz nemes Bonczos Miklós államtitkárt az Országos Hadigondozó Hatóság elnöki, vitéz nemes Máthé Kálmán altábornagyot, az Országos Hadigondozó Hatóság alelnökéi tisztének teendőjéi ellátásával bizta meg.

GARIBALDI A MAGYAR INSEGESEKÉRT. Nyolcvan évvel ezelőtt, 1863 december hó 20-án kelt Garibaldi, az olaszok Kossuthjának Caprera szigetén írott levele, amelyben Pulzky Ferencet, az olaszországi magyar emigráció egyik fejét értesíti, hogy a Bécs és a Plezza szenátortól kapott pénzt elküldte a magyar aszály által sújtott inasok számára Magyarországra. Igy dobozott Magyarországra a messze idegenben, a napsütötte sziklaszigeten a legnemesebb olasz szír.

Halálra sújtotta a megasztérszűség áramvezeték. Kolozsvárról jelentik: (MTI) Hafálcse üzemi baleset történt ezeredán reggel a rádióadóállomáson. Rimóczy Ferenc 35 éves műszerész, munkája befejezésekor, amint azt reggel tenni szokta, átvizsgálta a kapcsolótáblát. Közben hozzáért, az ótér volt feszültségű vezetékhez és az halálra sújtotta.

FELHÍVÁS. Felhívjuk a vas- és fémipari szakosztály kebelébe tartozó azon iparosok figyelmét, akik szeptember hóban és október hó 11-éig bezárólag fabermetet igényeltek, hogy utalványukat a szakosztálynál mielőbb vegyék át, mert a lejárt utalványokért felelősséget nem vállalunk.

Róma közelében telepszik le a Mussolini-kormány. Milánóból jelentik: (B. T.) A köztársasági fasiszta kormány egy Rómához közelfekvő városban telepszik le, ahol Mussolini ideiglenes főhadiszállása van. A fasiszta sajtó hangsúlyozza, hogy nem felelnek meg a valóságnak azok a hírek, amelyek szerint az olasz munkaszolgálatosokat Németországba vinnék.

A Nagyvárad Kereskedelmi Csarnok nyitárusítási üzlettel rendelkező textilkereskedői szakosztálya folyó év október hó 14-én este fél 7 órakor a Kereskedelmi Csarnok titkári hivatalában szakosztályi ülést tart. Az ülésen a kereskedőket érintő fontos ellátási kérdések kerülnek tárgyalás alá. Kérjük a pontos megjelenést a korai előtérítésre tekintettel.

A SZESZTILALOM BEVEZETÉSÉT SÜRGETIK AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK. BAN, Zürich. (MTI.) Mint az United Press Washingtonból jelenti, az utóbbi pár hét alatt a kongresszus levelek özönét kapta, amelyben a szesztilalom bevezetését kérték.

Fodrásziparosok figyelmébe! A f. évi augusztus és szeptember havi mosó- és borotva szappanra szóló utalványokat folyó hó 18-án, hétfőn délután 3 óráig osztja ki az elnökség. Felkérünk minden fodrásziparost, hogy utalványait okvetlenül vegye ki.

TEHERÁNBA ÉRKEZETT MAJ-SZKI. Lisszabon. (MTI.) Teheráni jelentés szerint Majszki helyettes külügyi népbiztos Teheránba érkezett.

Pályázat katonai tárgyú egyfelvonásos szindarabokra. A MTI jelenti: A m. kir. honvédezerkar főnöke pályázatot hirdet katonai tárgyú egyfelvonásos szindarabokra. Határidő december 10-ike.

LETARTÓZTATTÁK TRISTAN BERNARD-T. Genf. (MTI.) A Német Távíratok Irodája jelenti: A Journal de Geneve közlése szerint Tristan Bernard-t, a hetvenéves világhírű francia drámaírókat Cannesban letartóztatták. Franciaország őszeomlása óta élt Cannesban. Letartóztatásának oka ismeretlen.

Számos nő hajnál gyakran igen nagy megkönnyebbülést szerez reggel élygyomorra egy felpohárnyi természetes „Ferenc József” keserűvizet, azáltal, hogy a belek tartalmát gyorsan felhigítja és akadálytalanul kiüríti, az anyagcsere-forgalmat pedig hathatósan előmozdítja. Kérdezze meg orvosát!

Megkezdő iskolai tanulmányait a hét éves bolgár király. Szófiából jelenti: (MTI) II-ik Simeon bolgár király, aki most hetesztendő, csütörtökön kezdte meg tanulását az egyik szófia elemi iskola első osztályában.

100 kilogramm szenet utalnak ki október hóra főzési célokra

Milyen színű utalványra, mikor és hol vehető át a szén

Nagyvárad thj. város polgármestere 5555-1943. k. é. szám alatt az alábbi hirdetményt adta ki:

Értesítem a 3 szobás és ennél nagyobb lakással rendelkező egyéneket, hogy október hóra tüzfűfa helyett, főzési célra a tüzfűfa ellenőrzési lapokra való feljegyzés ellenében egy-egy jegyre 100 kg. szénet kaphatnak illetve kötelesek beszerezni az alább megjelölt helyen, időben és sorszám szerint:

- Október hó 17-én, pirosszínű utalványra:
 1201-1400 Bihar Fetelep, Árvos Pál-utca 6.
 1401-1500 Ludwigh Gyula, a

BELVAROSI Péntektől

Egy bolond százat csinál

Az idény legnagyobb sikerű vígjátéka
Latabár. Mály Gerő, Rajnay, Egry Mária
 Csütörtökön utoljára: **Rembrandt**
 16 éven felülieknek

Münster bombázásakor életét vesz-tette a Clemens-kórház 37 ápolónője. Münsterből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A Münster ellen október 10-én intézett amerikai légitámadásban a Clemens-kórház 37 ápolónője életét vesztette. A kórház a város közepén van, távol minden katonai épülettől. Az amerikai bombázók eltalálták a kórházat akkor, amikor az ápolónők még a betegek biztonságba helyezésével foglalkoztak. A támadások után a kórház nagy része romokban hever. A romok alatt most 37 ápolónő holttestét találták meg. A biztonságba helyezést betegek valamennyien megmenekültek.

NÖVEKVŐ ÉRDEKLŐDÉS NYILVÁNU-LUL MEG A SZOLNOKIAK TÁRLATA IRÁNT. A szolnoki művésztelep tagjainak az Újságíró Otthon vörös szalonjában megrendezett kiállítása igen szép látogatottságnak örvend. A város minden társadalmi rétegéből nap-nap után számosan keresik fel a tárlatot, amelynek nagy erkölcsi sikere mellett már anyagi eredményei is jelentkeznek. Ed-dig tízennegy festmény és 7 fametszet kelt el és több más képre még folyamathat van az alku. A közönségnek úgy látogatási, mint vásárlási kedve egyre növekedőben van, úgyhogy a tárlat előreláthatólag minden vonatkozásban a legszebb siker jegyében fog zárulni.

Hős halált halt kitüntetésben. Berlinből jelentik: (MTI) A Führer főhadiszállásáról jelentik: A Német Távíratok Irodájának: A Führer a vasakerezt lovagkeresztjéhez a kardokkal díszített főtgyfalomból adományozta Dietmann Ágoston SS főhadiszállásvezetőnek, az egyik SS páncélgránátos ezred parancsnokának. Dietmann a 39-ik német katoná, aki ezt a kitüntetést megkapta. Dietmann ugyanazon a napon a Dnyepermenti sülvös harcokban elesett.

Felhívás a Szent László gimnázium tanulóhoz. Felhívom a Szt László gym-názium III.-VIII. osztályos beiratkozott és még be nem iratkozott ösz-szes tanulóit, hogy f. hó 16-án (szombaton) 8 órakor a zsidó gimnázium udvarán felöltöben és egyen-sapkában pontosan jelenjenek meg. Jakó Albert igazgató.

SPANYOLOK SZARDINIA SZIGETÉN. A XIII. században Pisa városa volt Szardínia szigetének korlátlan ura. Ebből az időszakból valók a sziget leg-érdekesebb műemlékei. 1300 körül VIII. Bonifác pápa Aragóniával egyesíti a szigetet. II. Jakab aragóniai király trónra-léptével kezdetét veszi Szardínia törté-netének spanyol szakasza. E kor szaka-datlan harcok kora, mert az őslakosság fegyverrel szállt szembe a spanyol bi-torlókkal. Ekkor veszi kezdetét a lakos-ságnak a tengerpartról a hegyekbe való húzódása, mert ott könnyebben tudott ellenállni a spanyoloknak.

Eltűnt szélhámosnőt keres a rendőr-ség. Nagyvárad, október 14. Fel-jelentés érkezett, hogy egy Zsiral-dini Eleonóra nevű nő, aki egyideig az Emke-szállodában lakott, külön-böző célokra kisebb-nagyobb össze-geket vett fel, majd eltűnt a város-ból. A jelek arra vallanak, hogy igen sok azoknak a száma, akiket ha-sonlóan becsapott.

A rendőrség bevezette a különös nevű nő ellen a vizsgálatot és elren-delte körözését.

RÁDIÓ

- PÉNTEK, OKTÓBER 15.
 Budapest I.
- 6.00 Úzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
  - 6.25 Ebresztő. Torna. Reggeli zene.
  - 7.00 Hírek. Közlemények.
  - 8.00 Hírek német, román, szlovák, ruszin és szerb nyelven.
  - 8.30 A vallás- és közoktatásügyi miniszterium rádióiskolája.
  - 10.15 Szórakoztató zene.
  - 11.15 Kozma Géza gondolkazik.
  - 12.10 A Budapest honvéd őrszolgálat zenekara.
  - 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
  - 14.00 Dalok.
  - 15.05 Weidinger Ede szalonzenekara.
  - 15.30 Daniélmé Lengyel Laura előadása
  - 16.15 Dr. Tasnády László magyar nótákat zongorázik.
  - 17.00 Se az se beszéd, muzsika.
  - 17.50 Sportközlemények.
  - 18.00 Német hallgatóknak.
  - 18.20 Népdalfőlora.
  - 19.00 Operett az operettől dalban, szóban, muzsikában.
  - 20.40 Angyal Pál beszél a hágai döntőbírósról.
  - 21.00 Bura Sándor cigányzenekara.
  - 22.40 Táncczene.
- Budapest II.
- 18.30 Bizánc. Szintmű három felvonásban.
  - 21.10 Pataky József vidám visszaemlékezései.
  - 21.30 Szórakoztató zene.

SPORT

Vasárnap Kelet-Délkelet válogatott atlétikai viadal az Erzsébetligeti pályán

Vasárnap délelőtt olyan pompás sporteseményben lesz része a váradai közönségnek, melyhez hasonlóan csak ritkán van alkalma gyönyörködni.

Az NSE atléta vezetőinek hosszas utánjárással sikerült elintézni, hogy 17-én Nagyváradon rendezhessék meg az évad egyik legnagyobb atlétikai versenyt, a Kelet-Délkelet Magyarországi válogatott viadalt. 1942-ben is Nagyváradon rendezték meg ezt a nagyszabású versenyt és akkor is nagy sikert aratott ez a mindvégig izgalmas mérkőzés. Az elmúlt évben is közel ezer néző volt kíváncsi a magas színvonalú atlétikai viadalra.

A Kelet-Délkelet viadal az elmúlt évben is egyenlő erők küzdelme volt, amire jellemző hogy mind 1941-ben, mind 1942-ben csak az utolsó számon, a váltófutáson dönt el a győzelem. 1941-ben Kelet és 1942-ben Délkelet nyerte a versenyt. Jól látni most sem lehet, mert a mérkőzés teljesen nyílt és a győzelem alig egy-két ponton dől el. Mi mindenesetre a Délkeletnek, azaz Erdély válogatottjainak szurkolunk.

Az atlétikai viadal elő sportkörökben érthető érdeklődéssel tekintenek annál is inkább, mert azon Ke-

letmagyarország és Erdély legkiválóbb versenyzői vesznek részt, köztük országos nevű atléták és nem egy magyar bajnok akad.

A versenyt az NSE atlétikai szakosztálya bonyolítja le és mindent elkövetnek a mintaszerű rendezés érdekében.

A megejtett válogatás alapján a következő atléták képviselik Erdély színeit Keletmagyarország ellen: 100 m. Tima KEAC—Folyóvíz KAC. 200 m. Kovács NSE—Moll KEAC. 400 m. Kovács NSE—Botos NBSE. 800 m. Kiss KAC—Botos NBSE. 1500 m. Kiss KAC—Gál NSE. 5000 m. Kis I. KAC—Kiss II. KAC. 110 gátfutás: Krupka NSE—Tima KEAC. 400 m. gátfutás: Krupka NSE—Sulyok KAC. Súlylökés: Janza NSE—Hersényi KAC (Nagy A. NSE). Diszkoszvetés: Biró KAC—Majthényi NSE (Hersényi KAC). Gerelyhajítás: Krupka NSE—Janza NSE. Kalapácsvetés: Biró KAC—Lerchner NSE. Rudugrás: Zetelaki KAC—Csapó NSE (Bánffy—Nagy KAC). Távolugrás: Nagy A. NSE—Nagy J. KAC. Magasugrás: Osztopányi NSE—Nagy A. NSE (Mészáros KAC). Hármassugrás: Nagy A. NSE—Musasfer KAC.

Mit várnak a NAC vezetők a vasárnapi SalBTC elleni csatától?

A NAC-otthonban tegnap este előkezesi ülést tartott a vezetőség. Az értekezlet előtt is sok szó esett a salgótarjáni mérkőzésről. Általában nagy a tekintélye a bányász-csapatnak, hiszen a múlt évben is elrabolta mind a négy pontot a zöldfehérektől, vasárnap pedig megverte a nagy formában lévő lila-fehéreket. Csucz Gyula így beszél a kilátásokról:

— Ha teljes felállásban állhatunk ki Tarjánban akkor nem féltem a csapatot. Jóslatokba elvből nem bozsájtkozom, azt azonban biztosra veszem, hogy szép sportot fog nyújtani ez a találkozó, hiszen a SalBTC is sok klasszis játékosal rendelkezik. Remélem, a fiúk mindent elkövetnek, hogy az őszi bajnokság előtti legnagyobb akadályt leküzdjék.

Rónay Ferenc el van keseredve a sok beteg és sérült miatt:

— Egészen tanácstalanul állok az összeállítás tekintetében. Mészáros behívták, Szegedi, Perényi influenza, Tóth Matyi sérült, Kovács II. még nem jöhet számításba, Ferenczit, az utánpótlás csatárát letiltották. Ezek után többet nem is mondok.

Kemény csatának ígérkezik az NMK-Törekvés—SzVSE NB III bajnoki találkozó

A vasárnap elért győzelmével a Törekvés ama reménye, hogy a bajnoki táblázaton feljebb kerüljön, nem valósult meg mert a Törekvés előtt álló csapatok is mind győztek.

Vasárnap ismét hazai közönség előtt fog tanubizonyosságot tenni a csapat képességeiről. Ezúttal a meg eddig látott NB III-as csapatok közül a legjobb futballt játszó Szatmári VSE ellen áll ki a Törekvés.

SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleménye:

Marinka táncosnő Harmath Hilda felléptével

Marinka, a táncosnő. Ez a szépenéjű és bájos operett október 14-én azaz csütörtökön este háromnegyed 7 órai kezdettel kerül felújításra (bemutató bérlet 3.) rendes helyárakkal Harmath Hilda koloratur primadonna első felléptével. Rajta kívül Göndör Klári, Gulácsi Albert,

Szabó Ernő, Lendvai Lajos, Barna György, Halasi Gyula játsszák a vezető szerepeket. „Marinka, a táncosnő” ezenkívül pénteken azaz 15-én A-bérlet 3. továbbá szombaton azaz 16-án, vasárnap, 17-én d. u. egyegyed 4 órakor és este háromnegyed 7 órakor is műsorra van

tűzve, rendes helyárakkal.

Az ember tragédiája. Tekintettel a nagy érdeklődésre, ami „Az ember tragédiája” eddigi előadásai iránt a közönség részéről meggyökösült a színház igazgatósága hétfőn, azaz 18-án, kedden, azaz 19-én és szerdán, azaz 20-án ismét műsorra tűzte Madách Imre halhatatlan nagy művét. „Az ember tragédiáját” Kovács Károly, a budapesti Nemzeti Színház tagjának felléptével Lucifer szerepében, A szelvények a három előadás közül csak a szerdai napra érvényesek. Tekintettel az előadás hossza voltára, az előadás a három estén keresztül kivételesen fél 7 órakor kezdődnek. Rendes helyárak.

Figyelem! Latvi-Matyí. Szombaton d. u. azaz 16-án, egyegyed 4 órai kezdettel a színház nagy gyermek-előadást rendez. Színpad kerül „Latvi-Matyí (A felforgos cukrászinas)” vidám, zenés, látványos meséjüket 3 felvonásban, olcsó helyárakkal. Szereplők: Göndör Klári, Antal Erzsébet, Czéh Gitta, Borsos Mária, Körösi Juci Szabó Ernő, Lendvai Lajos, Barna György, Halasi Gyula. Mit után nagy az érdeklődés, ajánlatos a jegyekről előre gondoskodni.

HETI MŰSOR:

Csütörtök este háromnegyed 7 órakor: Marinka, a táncosnő (bemutató bérlet 3).

Péntek este háromnegyed 7 órakor: Marinka, a táncosnő (A-bérlet 3)

Szombat d. u. negyed 4 órakor: A felforgos cukrászinas (Latvi-Matyí).

Szombaton este háromnegyed 7 órakor: Marinka, a táncosnő.

Vasárnap délután és este: Marinka, a táncosnő.

Horváth Jenő hazajött

Mint ismeretes, Horváth Jenő, a Szigligeti Színház kiváló művésze és főrendezője a múlt héten katonai szolgálatra hívták be s emiatt nehézségek támadtak Az ember tragédiája előadásainál, az Arva László király című nagy történelmi dráma bemutatását pedig kénytelen volt elhalasztani a színház. Horváth Jenőnek azonban sikerült halasztást kapnia s a napokban hazája is érkezett. Így az Arva László király előadására rövidesen sor kerül és műsorra tűzi a színház azokat a prózai darabokat is, amelyek előadásánál Horváth Jenő részint mint rendező, részint mint színész nélkülözhetetlen.

Miért sikkesztették el Kiss Ferencet?

Az egyik fővárosi lapban olvassuk: Nemrégiben érdekes és tanulságos statisztika jelent meg az egyik színpadban arról, hogy a Magyarországon gyártott filmekben melyik színész hány darabban és összesen hány-szor szerepelt. A hosszú névsor megdöbbentő: néhány mondva csinált „sztár” kenterben veri ebben a statisztikában a művészeket, de ami a legmegdöbbentőbb: egyáltalában nem tudtuk felfedezni ebben a kimutatásban a legnagyobb magyar színész: Kiss Ferenc nevét. Hogyan? Hát Kiss Ferenc nem kell az új magyar filmeknek? Az átállítottak, a zsidóktól mentesítették? Olyan gazdagok vagyunk, hogy egy Kiss Ferencet a magyar filmművészet nélkülözni tud? Mit szól ehhez Binghert János, aki tudomásunk szerint nemcsak egy műterem igazgatója, de állítólag felfedezője a magyar filmművészet egyik ir-

nyítója és mit szól a filmalap, a filmcenzura? Ez a kérdés nem Kiss Ferenc magánügye, de az egyetemes magyar színészet, a filmművészet és a művészettörténelem kínzó kérdése: ez a kérdés a magyar mozilálogató közönség ügye is, az a keresztény réteg, amely nemcsak értékelné tudja Kiss Ferenc lennaldotta művészetét, de azt is tudja, hogy a magyarra formált fővárosi és vidéki színházaink mit köszönhet neki a Színművészeti és Filmművészeti Kamarának első elnökének.

APROHIRDETESEK

Adás-vétel

HASZNALT léglát megvételre keressünk. Cím a kiadóban. 867

Eladó boroshordók, asztalispör, prés, Gillányi-u. 64. 893

Beköltözhető házfűrés eladó. Cím a kiadóban. 890

Vagysztenyét kg-onként 20 fillérről vásárol a Vegyi és Elelmiszeripari Rt. Anyos Pál-u. 2-6. 886

Különféle

Fertőtlenítést, poloska, mely és mindennemű fergék irtását 38 évi gyakorlati vállalja, Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27-56. 513

Könyvelést, üzleti könyveknek felkötését, vezetését, ügyvitel szervezését és felülvizsgálást szakszerűen és lelkiismeretesen intézi, adóügyekben felvilágosítást, segítséget nyújt Tóth Gizella könyvelési irodája, Csengeri-utca 8. Telefon hívószám 29-26. 513

Elveszett piros gyapjú macskoruha, Beostületes megtaláló hozza a Gyermekkorház irodájába. 896

Varrógépjávitás egy évi felelősséggel, Jakab műszerész, Kossuth-utca 5. 729

Kölcsön 5 éves 5 és fél százalékos költségmentesen kapható „Hitelkezelő-kezelő”, Bethlen István-u. 6. 880

Keresünk három pár férfi gumiszalmát használatra kölcsön 15 napra. Magas napi használati díjat fizetünk. Horváth iroda, Szacsay-utca 19. Telefon 18-71 (csak délelőtt). 895

Főmosónól, biztosítékkal felvezet a Rimánóczy szálloda. 892

Állást nyec

Könyvelésben és pénztárkezelésben gyakorlott keresztény tisztviselőt felvezet Diós János. 882

16-20 éves ifjakat és munkásokot felvezet a Dreher-Haggenmacher Sörgyár. Jelentkezni lehet a váradszőlősi telepen 10-12 óra között. 875

Tanulók legalább 6 elemével, lehetőleg 16 éves koruk, kedvező feltételek mellett kerestetnek. Szülők irásbeli ajánlatai „Ágykő” jellegre a kiadóba kerestetnek. 871

Fényképész segédet, segédnőt, aki retuscsur is, azonnira keresek. Cím a kiadóban. 885

Állás keres

Ajánkozik háztartásban teljesen jártas, német idősebb urú magánoshoz, esetleg nagyobb gyermek mellé. Cím a kiadóban. 894

Négy középiskolát végzett urulany irodai gyakorlati állást keres. Címek a kiadóba ker. 890

KIADÓTULAJDONOS:

SEBENT LASZLO-NYOMDA R-T.

A szerkesztési felelős (szerkesztési felelős):
Dr. Pál Árnád
A kiadó igazgatója (kiadó igazgatója):
Dr. Virág Jeromos

Készült a Szent László-nyomda r. t. hárforgogepén. Nagyvárad, Szilágyi Dezse-utca 5 szám